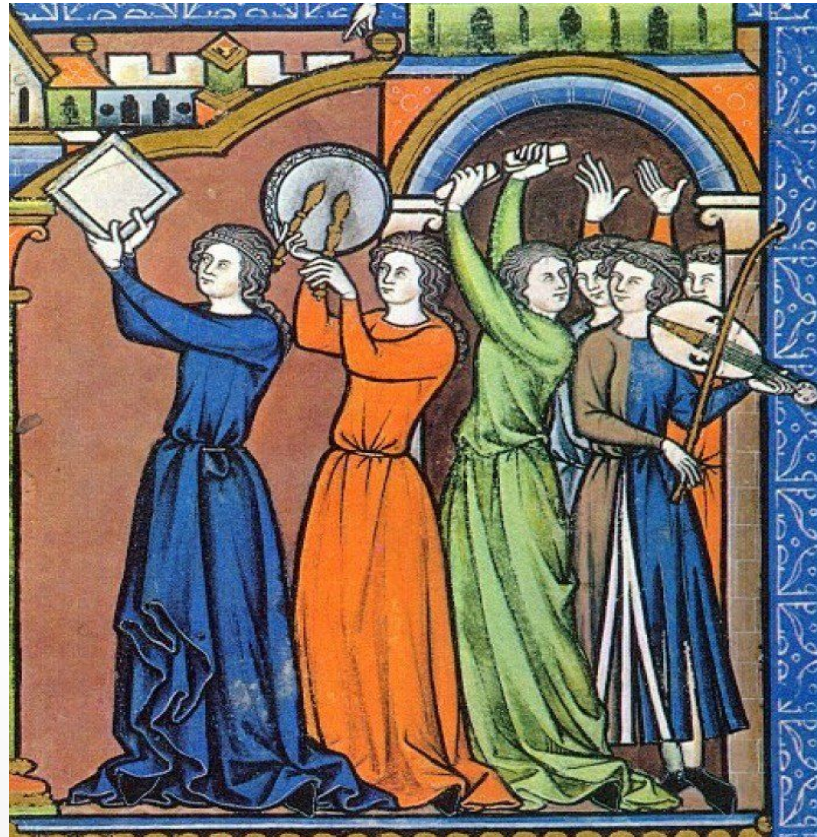

Життя середньовічного студента

- Студентські роки — особливі. Ще трохи — і Ти переконаєшся в цьому на власному досвіді. А поки що я розповім Тобі про середньовічних «мучеників науки» – вагантів. Їхнє життя дуже відрізнялося від буднів сучасних студентів, проте дещо залишилося незмінним ще з тих далеких часів: свобода, подорожі, пригоди і творчість!

- В XI столітті у Європі молоді люди отримували освіту в школах при кафедральних соборах. Однак різні міста славилися різними науками: десь були гарні вчителі музики, десь — математики, ще десь — медицини. Тож допитливі учні кочували з одної школи в іншу, аби вдосконалити свою освіту.

- А вже в XII-XIII століттях у Європі зароджуються перші університети: Паризький, Болонський, Оксфордський, Кембриджський, Тулузький. І коли раніше вищу освіту здобували люди, які хотіли мати духовне звання, то тепер навчатися масово захотіли й миряни.

- Студентів стало так багато, що далеко не всі випускники могли знайти собі церковний прихід, місце в канцелярії або вчительство. Тож їм доводилося подорожувати і жити за рахунок подаянь абатів, єпископів та світських сеньорів, віддячуючи за це латинськими славослів'ями.

- Словосполучення «бідний студент» було тоді справедливим як ніколи: постійні блукання погано впливали на матеріальне становище вагантів. А що вже й казати про тих, хто після університету не знаходив місця, де міг би заробляти собі на прожиття!

- Утім, якщо ваганти й скаржилися на свою нелегку долю, то робили це у веселих віршах та піснях. Мандрюючи дружними ватагами, вони створювали особливу поезію, насичену метафорами, іронією чи сарказмом. Ти точно знаєш пісню, яка розпочинається з таких рядків:

- «Во французской стороне,
- На чужой планете,
- Предстоит учиться мне
- В университете».

◆ Рис. 1. У монастирському скрипторії.
Середньовічна мініатюра

◆ Рис. 2. Заняття в заможній
міській школі. Мініатюра XV ст.

- Так от, її створили ваганти, а ми знаємо її вже у сучасному перекладі на російську мову.
- Бідні, голодні, спрагли знань і пригод, охочі до буйних гулянь та веселоців, іронічні, творчі та вільні — ось такими були середньовічні ваганти. А Тобі хотілося б відчутти їхню особливу свободу?

◆ Рис. 3. Покарання несумлінного учня. Із мініатюри XIV ст.

ТРИВІУМ

Граматика
(читання й письмо)

Риторика (вміння складати документи й листи)

Діалектика (вміння тлумачити богословські тексти)

КВАДРИВІУМ

Арифметика
(вміння рахувати)

Геометрія
(середньовічна географія)

Астрономія (вміння користуватися церковним календарем)

Музика і співи
(участь у церковних співах)

◆ Рис. 4. Внутрішній двір Болонського університету

◆ Рис. 5. Оксфордський університет у XIV ст.

◆ Рис. 6. Університетська лекція. Мініатюра XV ст.

- Англійський поет XVI ст. Джеффри Чосер так описує студента:
- Над логікою перервавши працю,
- Із нами плівся оксфордський студент...
- Навряд бідніший хтось за нього...
- Виносити привчившись Нуду та голод він постійно,
- У головах на койку клав поліно.
- Йому миліше двадцять книжок мати,
- Ніж добру їжу вдосталь споживати.
- І, бідаком готовий жити,
- Бажав навчитися та інших вчити.

- Підготувала Шевчук Олександра учениця 3-Б класу